

بررسی رابطه سلامت عمومی و روان رنجوری با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان

دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج در سال 1396

احمد علمداری¹، میلاد علمداری²، جسیمه صالحی³، سید سجاد روز خوش⁴، سید سالم نظری⁵

تاریخ دریافت: 1395/12/20
تاریخ پذیرش: 1396/01/28

از صفحه 77 تا 94

فصلنامه علمی - تخصصی دانش انتظامی کهگیلویه و بویر احمد
سال دهم، شماره اول (پیاپی 26)، بهار 1396

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه سلامت عمومی و روان رنجوری با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج در سال 1396 است. این پژوهش از لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی است. همچنین از نظر ماهیت و روش در دسته تحقیقات همبستگی قرار می‌گیرد و به دلیل این که در فاصله زمانی معین انجام شده است، از نظر زمانی مقطعی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج است که مجموعاً 1800 نفر است؛ تعداد افراد نمونه پژوهش از طریق جدول مورگان 317 نفر انتخاب شده است. روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده بوده است. در این پژوهش از پرسش‌نامه محقق‌ساخته استفاده شده است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون با استفاده از نرم‌افزار SPSS برای بررسی رابطه بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته استفاده شده است. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که بین سلامت عمومی و روان رنجوری با اعتیاد به اینترنت در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری وجود دارد. از طرف دیگر بین ابعاد سلامت عمومی (نشانه‌های جسمانی، اضطراب، اختلال در کارکرد اجتماعی، افسردگی) و اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

کلید واژه‌ها

سلامت عمومی، نشانه‌های جسمانی، اضطراب، اختلال در کارکرد اجتماعی، افسردگی، روان رنجوری، اعتیاد به اینترنت.

-
- 1- مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، یاسوج، ایران.
  - 2- گروه حسابداری، دانشگاه خلیج فارس بوشهر
  - 3- گروه مدیریت، واحد گچساران، دانشگاه آزاد اسلامی، گچساران، ایران.
  - 4- کارمند اداره زندان استان کهگیلویه و بویر احمد.
  - 5- کارشناس ارشد مدیریت معاونت طرح و برنامه فرماندهی انتظامی استان کهگیلویه و بویر احمد. (نویسنده مسئول).
s.salem62@yahoo.com

مقدمه

تأمین سلامت دانشجویان از مهم‌ترین مسائل اساسی هر کشور است، این امر در جنبه‌های جسمانی، روانی و اجتماعی مورد ملاحظه قرار می‌گیرد، در صورتی که بعد روانی بهداشت و نوع شخصیت دانشجویان به اندازه کافی مورد توجه قرار نگیرد، فراوانی مشکلات روانی و رفتاری رو به فزونی خواهد گذاشت تا حدی که عوارض ناشی از بی‌توجهی به آن در ابعاد فردی و اجتماعی، خانوادگی و انسانی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی اثرات سوء و غیرقابل‌جبران را در پی خواهد گذاشت. با پیشرفت علوم اجتماعی در دوران معاصر آشکار شده است که سلامت تنها یک پدیده زیست‌پزشکی نیست، بلکه چیزی است که می‌تواند تحت تأثیر عوامل اجتماعی، روان‌شناختی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و زیست‌شیمی قرار گیرد. مفهوم کلیت (جامع)، ترکیبی از همه مفاهیم نامبرده شده می‌باشد (خدارحیمی، 1394).

سلامت عمومی به‌طور کلی در اساسنامه سازمان جهانی بهداشت؛ حالت خوب بودن از نظر جسمانی، روانی و اجتماعی در نظر گرفته شده است (آشتیانی¹، 2006). اعتیاد به اینترنت می‌تواند سلامت عمومی افراد را تحت‌الشعاع خود قرار دهد. اینترنت² به‌عنوان یکی از ابعاد نوپای این فناوری‌های جدید جهان معاصر، نقش به‌سزایی در تغییر و تحول زندگی افراد جامعه دارد. بودن در فضای مجازی اینترنت به کاربران فرصت‌های بی‌شماری می‌دهد و به هر اندازه که این فرصت‌ها و خشنودی‌های ناشی از استفاده اینترنت افزایش یابد، کاربران بیشتر به سمت این پدیده نوین سوق خواهند یافت.

برای آن که جامعه‌ای سالم و کارآمد داشته باشیم تا انسان‌ها در آن سرشار از شور و نشاط، همراه با انگیزه و هدف در زندگی باشند و پویایی فردای فرزندان و جامعه خود را بسازند، فراهم آوردن امکانات لازم و ایجاد زمینه‌ای مناسب بر این‌گونه سازندگی‌ها، مستلزم به‌وجود آوردن فضایی سالم و عاری از هرگونه مشکلات جدی رفتاری است که در آن انسان‌ها بتوانند با فکری آسوده و خلاقیت درخور توجه، سازنده زندگی حال و آینده خود باشند، ولی متأسفانه در طول قرن بیستم، انسان از نظر شیوه زندگی، روابط اجتماعی و مسائل بهداشتی و پزشکی، بیش از تمام تاریخ دستخوش

1- Ashtiyani

2- Internet

دگرگونی شده است. تلاش شتابزده برای صنعتی‌شدن و گسترش سریع شهرنشینی و زندگی ماشینی که لازمه آن قبول شیوه‌های نوین برای زندگی است، اثر معکوس بر سلامت انسان گذاشته و مسائل بهداشتی تازه‌ای را به بار آورده است. اوضاع اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی نابسامان جهان و بار مشکلات اجتماعی، محیطی و روانی، واکنش‌های بیمارگونه بسیاری را در افراد و جوامع به وجود آورده که خود سبب وخیم شدن اوضاع و نامساعد شدن شرایط محیط‌زیست شده است (مداحی، 1386).

اینترنت به خودی‌خود ابزار بی‌ضرری است، اما استفاده بیش از حد و نادرست از آن، خطر اعتیاد به اینترنت را به دنبال دارد که این پدیده مشکل عمده‌ای را برای بهداشت روانی جامعه ایجاد کرده است. دل¹ (2011) معتقد است اینترنت مانند فناوری‌های دیگر که سبب تنبلی‌های جسمی می‌شوند، کم‌تحرکی را تقویت کرده و تلاش برای برقراری روابط با دیگران در دنیای واقعی کاهش می‌دهد و در نتیجه می‌تواند سبب انزوای اجتماعی شود.

اعتیاد اینترنتی² اصطلاح وسیعی است که تنوع گسترده‌ای از رفتارها و مشکلات مربوط به کنترل وسواس و انگیزش را در برمی‌گیرد؛ مانند تمامی انواع اعتیادهای دیگر، اعتیاد اینترنتی نوعی اختلال و بی‌نظمی روانی اجتماعی با مشخصه‌هایی چون عمل (نیاز به افزایش زمان لازم برای کسب مطلوبیت برابر با زمان‌های اولیه استفاده)، علائم کناره‌گیری (به‌ویژه اضطراب، بی‌حوصلگی)، اختلالات عاطفی (افسردگی، تندخویی، بدخلقی) و از هم گسیختگی روابط و مناسبات اجتماعی، کاهش یا فقدان روابط اجتماعی به لحاظ کمی یا کیفی است (امیدوار و صارمی، 1381). اساساً مسئله اصلی این است که چرا برخی افراد به اینترنت وابسته می‌شوند و این وابستگی شکل اعتیاد به خود می‌گیرد. چه چیزهایی فرد را در برابر این اختلال، مستعد و آسیب‌پذیر می‌کند. به‌نظر می‌رسد که یکی از عواملی که می‌تواند در وابستگی به اینترنت نقش داشته باشد، ویژگی‌های شخصیتی باشند. ویژگی‌های شخصیتی، صفات پایداری هستند که از موقعیتی به موقعیت دیگر چندان تغییر نمی‌کنند. آن‌ها گرایش‌های باثبات و بادوام پاسخ‌دهی به شیوه یکسان به محرک‌های مختلف می‌باشند و می‌توانند، پیش‌بینی‌کننده

1- Dell

2- Internet addiction

رفتار فرد در موقعیت‌های مختلف باشند (شولتز و شولتز¹، 1388).

متخصصان، عوامل بسیار زیادی را در اعتیاد به اینترنت مؤثر می‌دانسته‌اند که شخصیت یکی از مهم‌ترین آن‌هاست (ویبل² و همکاران، 2010).

یکی از مهم‌ترین و بانفوذترین مدل‌ها در بررسی صفات شخصیت در دهه‌های اخیر مدل پنج عاملی شخصیت بوده است که بیش از همه، پژوهش در حوزه شخصیت را به‌خود اختصاص داده است. مک کرا و کوستا³ (1987) با استفاده از روش‌های تحلیل عاملی به این نتیجه رسیدند که می‌توان در خصوصیات شخصیتی پنج مؤلفه اصلی را در نظر گرفت که روان‌رنجوری یکی از پنج مؤلفه‌های آن می‌باشد.

بنابراین، این نظریه و مدل «پنج بزرگ» ارائه شده بر اساس آن به‌عنوان یک چهارچوب مفهومی یکپارچه و مقتصدانه برای تبیین شخصیت عمل می‌کند. مطالعات تجربی تاکنون جامعیت و انسجام این مدل و به‌کارگیری مناسب آن را در بسیاری از موقعیت‌های متفاوت و حوزه‌های مختلف تحقیق نشان داده‌اند (ویکرت⁴، 2002).

فرد روان‌رنجور با چند ویژگی مشخص می‌شود: افرادی که به مقدار زیاد از این صفت برخوردارند، دلشوره‌ای، دمدمی، عصبی، هیجانی و آسیب‌پذیر هستند و برای خود دلسوزی می‌کنند (کاستا و مک کر⁵، 1992).

یافته‌های هاردی و یی تی⁶ (2007) نشان داد که ارتباط مثبت و معنی‌داری میان روان‌رنجورخویی و اعتیاد به اینترنت و ارتباط منفی و معنی‌داری میان برون‌گرایی و اعتیاد به اینترنت بوده است.

در پژوهشی که توسط برانی⁷ (2009) و دیگران در رابطه با عنوان «مشکلات اینترنت و استفاده از تلفن همراه و نشانه‌های کلینیکی در دانشجویان دانشکده» انجام گرفت، معلوم شد که استفاده ناهنجار از اینترنت با روان‌رنجورخویی دانشجویان دانشکده

1- Schultz

2- Weibel etal

3- McCrae & Costa

4- Wickert

5- Costa, McCrae

6- Yittee

7- Beranuy

مرتبط است و هم‌چنین علائم روان‌پزشکی و اعتیاد به اینترنت می‌توانند بر شروع و ماندگاری یکدیگر متقابلاً اثر بگذارند و آن را تسریع کنند.

با توجه به این‌که اعتیاد به اینترنت دانشجویان بر روی روابط با هم‌کلاسی‌ها، زناشویی، فرزند، والدین، پیشرفت تحصیلی، مسائل شغلی و ... سلامت عمومی تأثیرات جدی می‌گذارد و هم‌چنین با توجه به تأثیرگذاری روان‌رنجوری در اعتیاد به اینترنت، هر پژوهشگر و فرد مسئولی را وامی‌دارد که با پژوهش در این مورد مهم، به تشخیص ریشه‌ها و علل آن و شناسایی رابطه‌شان با مشکلات ناشی از اختلال اعتیاد به اینترنت و روان‌رنجوری و سلامت عمومی دانشجویان بپردازد و هم‌چنین یافتن راه‌های پیش‌گیری و کاستن از اثرات مخرب آن‌ها، والدین، مربیان تربیتی و تصمیم‌گیران کلان کشور را در اتخاذ راه‌کارهای بهتر یاری رساند و دریچه‌ای برای طرح مسائل جدیدتر در این حیطه بگشاید. توجه به اهمیت تأثیرگذاری شخصیت و سلامت عمومی در کلیه ابعاد رفتاری و فعالیت‌های انسانی و نیز جایگاهی که استفاده از اینترنت در پیشبرد امور زندگی امروزه در بین اقشار مختلف جامعه و به‌ویژه دانشجویان بر عهده دارد بیانگر اهمیت تحقیق در این زمینه است که در پژوهش حاضر تلاش می‌شود رابطه بین سلامت عمومی و روان‌رنجوری با اعتیاد به اینترنت در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج مورد بررسی قرار گیرد. با توجه به مطالب ذکر شده پژوهش حاضر به دنبال یافتن پاسخ علمی به این سؤال است که آیا سلامت عمومی و روان‌رنجوری با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه دارد؟

پیشینه پژوهش

عسکری‌زاده و همکاران (1394) در تحقیق در مورد رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و سطح پذیرش اجتماعی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان نشان داد بین روان‌رنجوری و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان رابطه وجود دارد.

هاشمی (1391) در پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه بین پنج عامل بزرگ شخصیت، اعتیاد به اینترنت و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان دختر و پسر مقطع دبیرستان شهر شیراز» دریافت که بین روان‌رنجوری و اعتیاد دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد.

بهادری خسروشاهی و هاشمی‌نژاد (1390) در پژوهش خود در مورد رابطه سبک‌های دلبستگی، راهبردهای مقابله‌ای و سلامت روانی با اعتیاد به اینترنت نتیجه گرفتند اعتیاد به اینترنت با راهبردهای مقابله‌ای مسئله‌محور رابطه منفی و با راهبردهای مقابله‌ای هیجان‌محور و اجتنابی رابطه مثبت دارد و همچنین بین سلامت روانی و اعتیاد به اینترنت نشانه‌های جسمانی، اضطراب، کارکرد اجتماعی، افسردگی رابطه وجود دارد.

قره داغی (1390) در پژوهشی با عنوان «بررسی سلامت روان با اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهرستان نظرآباد» نتیجه گرفت که نمرات دانش‌آموزانی که اعتیاد به اینترنت دارند و دانش‌آموزانی که به اینترنت اعتیاد ندارند در بعد اضطراب و کارکرد اجتماعی تفاوت معناداری دارند، اما در بعد علائم افسردگی و علائم جسمانی تفاوت معناداری مشاهده نشد.

تمنایی فر و همکاران (1390) با بررسی رابطه روان‌رنجورخویی با اعتیاد به اینترنت در گروهی از دانش‌آموزان دریافتند بین روان‌رنجورخویی و اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد.

خانجانی و اکبری (1390) در پژوهشی در مورد رابطه ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان دبیرستانی شهر تبریز و اعتیاد آنان به اینترنت دریافتند بین روان‌رنجوری و اعتیاد به اینترنت در نوجوانان دبیرستانی شهر تبریز رابطه وجود دارد.

عسکری و مرعشیان (1388) در پژوهشی در مورد رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و اضطراب رایانه با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز دریافتند بین روان‌رنجوری و اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد.

ناستی‌زای (1387) در پژوهشی در مورد رابطه سلامت عمومی با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد سیستان بلوچستان دریافتند کاربران معتاد به اینترنت دچار اضطراب و افسردگی هستند، ولی از نظر سلامت جسمانی سالم هستند و اختلالی در کارکرد اجتماعی آن‌ها مشاهده نشد.

ینگ، جان¹ (2015) در پژوهشی در مورد رابطه صفات شخصیت و سلامت روانی با اعتیاد به اینترنت در کودکان چپ‌دست چینی نتایج ارتباط معناداری میان صفات شخصیتی، سلامت روان با اعتیاد به اینترنت نشان داد و همچنین میان روان‌رنجوری و اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد و کودکان معتاد به اینترنت دارای اضطراب و افسردگی بیشتری هستند.

یائو و زهونگ² (2014) در پژوهشی در مورد احساس تنهایی ذهنی و افسردگی با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دریافتند میان افسردگی با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان رابطه وجود دارد.

لی و دنگ³ (2013) در پژوهشی در مورد تحلیل وضعیت اعتیاد به اینترنت میان دانش‌آموزان و ویژگی‌های شخصیتی نتیجه گرفتند بین روان‌رنجوری و درون‌گرایی با اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

دونگ، وانگ، یانگ و همکاران⁴ (2013) در پژوهشی به بررسی رابطه صفات شخصیت و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان چینی پرداختند. نتایج نشان داد دانشجویانی که به اینترنت اعتیاد داشتند، نمرات بالاتری در روان‌رنجوری داشتند.

باکتر⁵ و همکاران (2012) در پژوهشی در مورد رابطه پنج عاملی شخصیت و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان نتایج نشان داد بین روان‌رنجوری با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان رابطه وجود دارد.

در پژوهشی که توسط برانی و همکاران⁶ (2009) در رابطه با مشکلات اینترنت و استفاده از تلفن همراه و نشانه‌های کلینیکی در دانشجویان انجام گرفت، معلوم شد که استفاده ناهنجار از اینترنت با روان‌رنجور خوبی دانشجویان مرتبط است و همچنین علائم روان‌پزشکی و اعتیاد به اینترنت می‌تواند بر شروع و ماندگاری یکدیگر متقابلاً اثر بگذارند و آن را تسریع کنند.

1- Ying Ge, Jun

2- Yao & Zhong

3- Lee & Dang

4- Dong & Wang & Yang & Zhou

5- Buckner

6- Beranuy

ونگ¹ و همکاران (2003) در پژوهشی در مورد رابطه سلامت عمومی و اعتیاد به اینترنت دریافتند کاربران معتاد به اینترنت دارای اضطراب و افسردگی هستند. آن‌ها وقتی که دغدغه کاری دارند یا غمگین هستند دو برابر بیشتر از اینترنت استفاده می‌کنند.

روش پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی است. هم‌چنین از نظر ماهیت و روش در دسته تحقیقات هم‌بستگی قرار می‌گیرد و به دلیل این‌که در فاصله زمانی معین انجام شده است، از نظر زمانی مقطعی می‌باشد.

جامعه آماری

جامعه آماری عبارت است از کلیه عناصر یا افرادی که در یک مقیاس جغرافیایی (جهانی یا منطقه‌ای) دارای یک یا چند صفت مشترک باشند. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی در شهر یاسوج است که مجموعاً 1800 نفر است. تعداد افراد نمونه پژوهش حاضر از طریق جدول مورگان 317 نفر انتخاب شده است.

روش نمونه‌گیری و تعیین حجم نمونه

در این پژوهش با توجه به این‌که حجم جامعه مورد مطالعه 1800 نفر بود از جدول مورگان تعداد 317 نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شد و از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد.

روش جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات

گردآوری داده‌ها در پژوهش باید با توجه به اهداف پژوهش، روش پژوهش و خصوصیات نمونه انتخاب شده صورت گیرد. بنابراین برای جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز این پژوهش از روش‌های گوناگون استفاده شده است. این روش‌ها در دو طبقه‌بندی مختلف جای گرفته است که عبارت است از:

روش کتابخانه‌ای

در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات برای پی‌ریزی مبانی کلی پژوهش هم‌چون تعریف مفاهیم کلیدی، طرح ضرورت‌ها، بیان کاربردها و تشریح اهمیت آن از مطالعات کتابخانه‌ای مانند مطالعات مقالات فارسی و لاتین و کتب فارسی و لاتین در زمینه متغیرهای تحقیق و پایان‌نامه‌های مشابه در این زمینه و منابع اینترنتی و سمینارها استفاده شده است.

روش میدانی

در این زمینه از ابزارهایی مانند مشاوره و مصاحبه با خبرگان در زمینه طراحی پرسش‌نامه و تجزیه و تحلیل آن استفاده شده است. در تحقیق حاضر، ابزار اصلی سنجش، پرسش‌نامه است که یکی از ابزارهای رایج تحقیق و روش مستقیم برای کسب داده‌های پژوهش است.

برای سنجش متغیرها از دو پرسش‌نامه استفاده شده است. پرسش‌نامه شامل دو بخش سؤالات عمومی (جنسیت و مدرک تحصیلی، میزان سابقه خدمت و وضعیت تأهل) و سؤالات تخصصی می‌باشد. در این پژوهش از پرسش‌نامه‌های سلامت عمومی توسط گلدبرگ (1972)، آزمون اعتیاد اینترنتی یانگ (1998) و پرسش‌نامه روان‌رنجوری (کاستا و مک‌گری، 1992) استفاده شد.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری (تحلیل‌های توصیفی، استنباطی) به تجزیه و تحلیل آماری اطلاعات به‌دست آمده برای آزمون فرضیه‌ها پرداخته شد. در این پژوهش از ضریب هم‌بستگی پیرسون و رگرسیون با استفاده از نرم‌افزار SPSS برای بررسی رابطه بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته استفاده شده است.

فرضیه‌های پژوهش

الف. فرضیه اصلی

— سلامت عمومی و روان‌رنجوری با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری دارد.

ب. فرضیه‌های فرعی

1. بین نشانه‌های جسمانی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری وجود دارد.
2. بین اضطراب و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری وجود دارد.
3. بین اختلال در کارکرد اجتماعی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری وجود دارد.
4. بین افسردگی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری وجود دارد.
5. بین روان‌رنجوری و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری وجود دارد.

تجزیه و تحلیل یافته‌ها

فرضیه اصلی: سلامت عمومی و روان‌رنجوری با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری دارد.

با توجه به این که F محاسبه شده (63/25) جدول شماره یک بر اساس سطح معناداری به دست آمده (0/001) از 0/01 کمتر است، رابطه بین متغیرهای مورد بررسی معنادار است و بنابراین فرضیه اصلی پژوهش تأیید می‌شود؛ بنابراین سلامت عمومی و روان‌رنجوری با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری دارد.

جدول شماره 1: تحلیل رگرسیون اعتیاد به اینترنت بر اساس سلامت عمومی و روان رنجوری

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معناداری	R	R ²
رگرسیون	7451/16	2	3725/58	63/25	0/001	0/42	0/21
باقیمانده‌ها	9236/29	314	55/64				
کل	16687/45	316					

هم‌چنین بر اساس R² به دست آمده می‌توان گفت که 21 درصد واریانس متغیر اعتیاد به اینترنت بر اساس سلامت عمومی و روان رنجوری، تبیین می‌شود.

با توجه به ضرایب بتا در جدول شماره دو و سطح معناداری متغیرهای مورد بررسی، می‌توان گفت که سلامت عمومی و روان رنجوری، به ترتیب بیشترین رابطه را با متغیر اعتیاد به اینترنت دارند.

جدول شماره 2: ضرایب رگرسیونی متغیرهای سلامت عمومی و روان رنجوری

متغیرها در مدل	ضرایب رگرسیونی استاندارد شده	Beta	خطای معیار	آماره t	سطح معناداری
ثابت	38/16	-	7/91	2/21	0/001
روان رنجوری	0/52	0/41	0/27	2/81	0/002
سلامت عمومی	0/45	0/37	0/21	2/38	0/001

فرضیه اول: بین نشانه‌های جسمانی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری وجود دارد.

همان‌گونه که در جدول شماره سه مشاهده می‌شود، ضریب هم‌بستگی بین دو متغیر 0/574 و رابطه بین متغیرهای نشانه‌های جسمانی با اعتیاد به اینترنت مثبت و در سطح 0/001 معنادار است؛ بنابراین فرضیه اول مورد تأیید قرار می‌گیرد. این رابطه مثبت است، به این معنا که با افزایش نشانه‌های جسمانی، اعتیاد به اینترنت افزایش می‌یابد.

جدول شماره 3: نتایج آزمون هم‌بستگی بین نشانه‌های جسمانی با اعتیاد به اینترنت

متغیر	اعتیاد به اینترنت
نشانه‌های جسمانی	ضریب هم‌بستگی
	سطح معناداری
	0/574**
	0/001
فراوانی	317

** معنی‌داری در سطح 99%*: معنی‌داری در سطح 95%

فرضیه دوم: بین اضطراب و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری وجود دارد.

همان‌گونه که در جدول شماره چهار مشاهده می‌شود، ضریب هم‌بستگی بین متغیرهای اضطراب با اعتیاد به اینترنت 0/549 و رابطه آن‌ها مثبت و در سطح 0/003 معنادار است؛ بنابراین فرضیه دوم مورد تأیید قرار می‌گیرد. بر این اساس می‌توان گفت که با افزایش اضطراب، اعتیاد به اینترنت افزایش می‌یابد.

جدول شماره 4: نتایج آزمون هم‌بستگی بین اضطراب با اعتیاد به اینترنت

اعتیاد به اینترنت		متغیر
پیرسون	ضریب هم‌بستگی	اضطراب
فراوانی	سطح معناداری	
317	0/003	0/549**

** معنی‌داری در سطح 99% *: معنی‌داری در سطح 95%

فرضیه سوم: بین اختلال در کارکرد اجتماعی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری وجود دارد.

همان‌گونه که در جدول شماره پنج مشاهده می‌شود، ضریب هم‌بستگی بین اختلال در کارکرد اجتماعی با اعتیاد به اینترنت 0/601 و رابطه آن‌ها مثبت و در سطح 0/004 معنادار است؛ بنابراین فرضیه سوم مورد تأیید قرار می‌گیرد. در نتیجه می‌توان گفت که با افزایش اختلال در کارکرد اجتماعی، اعتیاد به اینترنت افزایش می‌یابد.

جدول شماره 5: نتایج آزمون هم‌بستگی بین اختلال در کارکرد اجتماعی با اعتیاد به اینترنت

اعتیاد به اینترنت		متغیر
پیرسون	ضریب هم‌بستگی	اختلال در کارکرد اجتماعی
فراوانی	سطح معناداری	
317	0/004	0/601**

** معنی‌داری در سطح 99% *: معنی‌داری در سطح 95%

فرضیه چهارم: بین افسردگی و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری وجود دارد.

همان‌گونه که در جدول شماره شش مشاهده می‌شود، ضریب هم‌بستگی بین دو متغیر 0/341 و رابطه بین متغیرهای افسردگی با اعتیاد به اینترنت مثبت و در سطح 0/001 معنادار است؛ بنابراین فرضیه چهارم مورد تأیید قرار می‌گیرد. این رابطه مثبت است، به این معنا که با افزایش افسردگی، اعتیاد به اینترنت افزایش می‌یابد.

جدول شماره 6: نتایج آزمون هم‌بستگی بین افسردگی با اعتیاد به اینترنت

اعتیاد به اینترنت		متغیر
پیرسون	ضریب هم‌بستگی	افسردگی
317	0/341**	سطح معناداری 0/001

** معنی‌داری در سطح 99% *: معنی‌داری در سطح 95%

فرضیه پنجم: بین روان‌رنجوری و اعتیاد به اینترنت در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی‌داری وجود دارد.

همان‌گونه که در جدول شماره هفت مشاهده می‌شود، ضریب هم‌بستگی بین دو متغیر 0/285 و رابطه بین متغیرهای روان‌رنجوری با اعتیاد به اینترنت مثبت و در سطح 0/002 معنادار است؛ بنابراین فرضیه پنجم مورد تأیید قرار می‌گیرد. این رابطه مثبت است، به این معنا که با افزایش روان‌رنجوری، اعتیاد به اینترنت افزایش می‌یابد.

جدول شماره 7: نتایج آزمون هم‌بستگی بین روان‌رنجوری با اعتیاد به اینترنت

اعتیاد به اینترنت		متغیر
پیرسون	ضریب هم‌بستگی	روان‌رنجوری
317	0/285**	سطح معناداری 0/002

** معنی‌داری در سطح 99% *: معنی‌داری در سطح 95%

نتیجه‌گیری

با توجه به پیامدهای اعتیاد به اینترنت برای دانشجویان معتاد به اینترنت از جمله تغییر سبک زندگی به‌منظور صرف زمان بیشتر در اینترنت، بی‌توجهی به سلامت جسمی و

روانی خود، اجتناب از فعالیتهای مهم زندگی، کاهش روابط اجتماعی، نادیده گرفتن خانواده و دوستان، مشکلات مالی ناشی از بهره بردن از اینترنت و مشکلات تحصیلی، محقق به بررسی رابطه بین سلامت عمومی با اعتیاد به اینترنت و روان رنجوری را با اعتیاد به اینترنت در دانشگاه علوم پزشکی یاسوج پرداخت. تحقیقات متعددی رابطه بین متغیرهای بین سلامت عمومی با اعتیاد به اینترنت و روان رنجوری را با اعتیاد به اینترنت نشان داده است. پژوهش حاضر نشان داد که سلامت عمومی و روان رنجوری با اعتیاد به اینترنت در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر یاسوج رابطه معنی داری دارد. از طرف دیگر بین ابعاد سلامت عمومی (نشانه‌های جسمانی، اضطراب، اختلال در کارکرد اجتماعی، افسردگی) با اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

با توجه به این که F محاسبه شده (63/25) بر اساس سطح معناداری به دست آمده (0/001) کمتر از 0/01 محاسبه شد، رابطه بین متغیرهای مورد بررسی معنادار بود و بنابراین فرضیه اصلی پژوهش تأیید می‌شود. با توجه به ضرایب بتا و سطح معناداری متغیرهای مورد بررسی، می‌توان گفت که سلامت عمومی و روان رنجوری، به ترتیب بیشترین رابطه را با متغیر اعتیاد به اینترنت داشتند. این یافته با نتایج تحقیق بهادری هاشمی (1391)، بهادری خسروشاهی و هاشمی نژاد (1390)، تمنایی فر و همکاران (1390)، ناستی زای (1387)، ینگ، جان¹ (2015)، یائو و زهونگ² (2014)، دونگ، وانگ، ینگ و همکاران³ (2013)، در مورد رابطه بین دو متغیر روان رنجوری با اعتیاد به اینترنت همخوان است. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که مفهوم سلامت روانی در واقع جنبه‌ای از مفهوم کلی سلامتی است. سازمان بهداشت جهانی سلامت را چنین تعریف می‌کند: «در حالت سلامتی کامل فیزیکی، روانی و اجتماعی، نه فقط فقدان بیماری یا ناتوانی سلامت روان مانند سلامت جسم نسبی است». هر فردی اهداف و آرمان‌هایی را در زندگی دنبال می‌کند و ممکن است که به کمال آرزوهایش نرسد و در نتیجه ناکامی‌ها مدتی از سلامت روان دور شود. کتل معتقد بود روان رنجوری‌ها در یک الگوی خانوادگی مشتمل بر تعارض، انضباط و تربیت متناقض و محبت کم رشد می‌کنند، روان رنجورها هم‌چنین در معرض تقاضای والدین برای پذیرفتن معیارهای

1- Ying Ge, Jun

2- Yao & Zhong

3- Dong & Wang & Yang & Zhou

اخلاقی افراطی هستند. این زمینه خانوادگی، همراه با زمینه‌های وراثتی و ثبات هیجانی پایین می‌تواند منجر به روان رنجوری شود. اینترنت به خودی خود ابزار بی‌ضرری است، اما استفاده بیش از حد و نادرست از آن، خطر اعتیاد به اینترنت را به دنبال دارد که این پدیده مشکل عمده‌ای را برای بهداشت روانی جامعه ایجاد کرده است، بر این اساس می‌توان گفت که سلامت عمومی و روان رنجوری با اعتیاد به اینترنت، رابطه دارد. با توجه به نتایج این تحقیق پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- سعی شود فهرستی از سایت‌های آموزشی، درسی و ورزشی مورد علاقه دانشجویان تهیه و به آن‌ها معرفی شود.
- اعتیاد به اینترنت یک اختلال کنترل انگیزه محسوب می‌شود که با اعتیاد دارویی بسیار متفاوت است و در ردیف اعتیاد به بازی‌های رایانه‌ای و هم‌چنین قمار، دسته‌بندی می‌شود. بهبود ارتباطات اجتماعی می‌تواند نقش مؤثری در کاهش اعتیاد به اینترنت داشته باشد که این امر به نوبه خود می‌تواند به کاهش جرایم در فضای مجازی منجر شده و باعث کاهش پرونده‌های فسادهای اخلاقی شود.
- همان‌طور که اعتیاد به داروها و مواد مخدر تأثیرات منفی و مخربی در زندگی فرد دارند، اعتیاد به اینترنت نیز بعضاً عواقب سنگینی خواهد داشت و ممکن است در زندگی فردی، خانوادگی، شغلی و مالی و ... اثرگذار باشد. ارتباط فرد با محیط واقعی بیرون کاسته شده و به سمت دنیای مجازی سوق پیدا می‌کند و ممکن است بسیاری از دوستان خود را در دنیای واقعی از دست بدهد. عوارض روحی نظیر عصبانیت و عدم کنترل اعصاب، خستگی زودرس، بی‌حالی، پرخاشگری، ترس، ناراحتی و احساس تنهایی از دیگر مضرات مهم اعتیاد به اینترنت می‌باشند که می‌بایست آموزش و فرهنگ‌سازی لازم در سطح جامعه و خانواده برای استفاده از این بانک اطلاعات (اینترنت) انجام شود.

منابع

- امیدوار، احمد؛ صارمی، علی اکبر (1381). توصیف، سبب‌شناسی، پیش‌گیری، درمان و مقیاس‌های سنجش اختلال اعتیاد به اینترنت. مشهد: تمرین.
- بهادری خسروشاهی، جعفر، هاشمی نژاد، تورج (1390). رابطه سبک‌های دلبستگی، راهبردهای مقابله‌ای و سلامت روانی با اعتیاد به اینترنت. روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسی ایرانی. سال هشتم. شماره 30، صص 177-189.
- تمنایی فر، محمدرضا؛ صدیقی ارفعی، فریبرز؛ گندمی، زینب (1390). بررسی رابطه روان‌رنجورخویی با اعتیاد به اینترنت در گروهی از دانش‌آموزان. مجله پزشکی هرمزگان سال هفدهم شماره اول. صص 79-69.
- خانجانی، زینب؛ اکبری، سعیده (1390). رابطه ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان و اعتیاد آنان به اینترنت یافته‌های نو در روان‌شناسی سال ششم. شماره 19 - صص 113-127.
- خدارحیمی، سیامک (1394). مفهوم سلامت روان‌شناختی. چاپ اول، تهران: انتشارات جاودان خرد.
- عسکری، پرویز؛ مرعشیان، فاطمه (1388). رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و اضطراب کامپیوتر با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز. یافته‌های نو در روان‌شناسی. دوره دوم. شماره 16. صص 23-32.
- عسکری‌زاده، قاسم (1394). رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و سطح پذیرش اجتماعی و اعتیاد به اینترنت مجله نوین. علوم کاربردی شماره 2، صص 1129-1132.
- مداحی، حجت؛ جواهری، محمدحسین (1386). مقایسه سلامت عمومی حافظان قرآن و غیر حافظان. روان‌شناسی و دین. دوره 2، شماره 5.
- ناستی‌زایی، ناصر (1387). رابطه سلامت عمومی با اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه سیستان و بلوچستان. مجله طبیب شرق، دوره 11، شماره 1، صص 19-30.
- هاشمی، مریم (1391). بررسی رابطه بین پنج عامل بزرگ شخصیت، اعتیاد به اینترنت و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان دختر و پسر مقطع دبیرستان شهر شیراز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته برنامه‌ریزی آموزشی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی گروه علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان.
- Ashtiyani A (2006). Health Psychology. Tehran: Besat Publication. [Text in Persian].
- Beranuy M. Oberst U. Carbonell X. Chamarro A (2009). Problematic internet and mobile phone use and clinical symptoms in college students: the role of emotional intelligence. Computers in Human Behavior: 25, pp.1182-1187.

- Buckner VJE. Castille CM. Sheets TL (2012). The Five Factor Model of personality and employees' excessive use of technology. *Computers in Human Behavior*, 28, pp.1947-1953.
- Costa PT. McCrae RR (1992). Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) professional manual. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
- Dell P (2011). Identity and the effect of the internet. In *Proceedings of the second Global Congress of Citizens Networks*.
- Li S-S. Deng B (2013). Analysis of Internet Addiction Situation of Guizhou Middle School Students and Their Personality Traits. *Journal of Chinese School Mental Health*. ; 34(1): pp.43-45.
- McCrae RR. Costa PT (1987). Validation of the five-factor model of personality across instrument and observers. *J Pers Soc Psychol*. 1987, Vol 52, pp.81-90.
- Weibel D. Wissmath B. Groner R (2010). Motives for creating a private website and personality of personal homepage owners in terms of extraversion and heuristic orientation. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, Vol 4, No 1.
- Whang LSM. Lee S. Change G (2003). Internet over-users psychological profiles: A behavior sampling analysis on internet addiction. *CPB*; 6, pp.143-150.
- Wickert RJ. Hittner JB. Jamie LH. Jennifer AH (2002). Relationships among Internet use, personality, and social support. *Computers in Human Behavior*, 18(4): pp.437-451.
- Yao MZ. Zhong Z (2014). Loneliness, social contacts and Internet addiction: A cross-lagged panel study. *Computers in Human Behavior*. Vol 30, pp.164-170.
- Ying Ge. Jun Se and Jingfu Zhang (2015). Research on Relationship among Internet-Addiction, Personality Traits and Mental Health of Urban Left-hand Children *Journal List Glob Health*. 7(4): 60-69.

